સમાધિ મરણ

લેખક-સંપાદક
ભોગીલાલ ગિ. શેઠ

સમાધિ મરણ

લેખક–સંપાદક

ભોગીલાલ ગિ. શેઠ

પ્રકાશક : શ્રેયસ પ્રચારક સભા :

શ્રેયસ પ્રચારક સભા
મોરવી હાઉસ, ત્રીજે માળે
ફ્લેટ નાં. ૩૫,
ગોવા સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ, મુંબઈ- ૪૦૦ ૦૦૧
ફોન. : ૨૨૬૧ ૨૪૫૪.

પ્રાપ્તિ સ્થાન:

(૧) શ્રેયસ પ્રચારક સભા
મોરવી હાઉસ, ત્રીજે માળે
ફ્લેટ નાં. ૩૫,
ગોવા સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ, મુંબઈ- ૪૦૦ ૦૦૧
ફોન. : ૨૨૬૧ ૨૪૫૪.

(૨) જયંતિલાલ ત્રિકમલાલ સંઘવી
૫૦-બી સ્થા. જૈન સોસાયટી,
નારણપુરા રેલ્વે ક્રોસીંગ પાસે - વાડજ
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩
ફોન. નં. ૪૦૦ ૦૩૦, ૪૬૫ ૯૫૭

(૩) ગીરીશ છોટાલાલ ભીમાણી
બી-૨, સિધ્ધાંત્, શ્રોફ રોડ,
શારદાબાગ સામે
રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૧
ફોન નં. ઘર:- ૪૬૮ ૨૧
• દુકાન:- ૨૭૩ ૫૦

Printer :
Lotus Prints
13, Anand Ashram,
R.G. Thadani Marg,
Worli,
Mombai-400 018.
Ph : 4941863/4981296

मृत्योर्बिभेषी किं मूढ, भीतं मुञ्चति नो यमः ।
अजातं नैव गृह्णाति, कुरु यत्नमजन्मनि ॥

અરે મૂઢ, મૃત્યુથી કાં ડરે છે? શું ડરનારને મૃત્યુ છોડી દે છે? ભલા માણસ, જે જન્મતો નથી એને મૃત્યુ ગ્રહણ કરી શકતું નથી, તો અજાતજન્મ થાને?

× × ×

મૃત્યુ તણી પાછળ અહો, જ્યોતિ અનંતી ઝળહળે,
મૃત્યુ તણા પટ પાછળે, શાંતિ અનંતી ઉછળે;
સુખ શાંતિસાગરના તરંગો, આનંદ લહેરે ઉલ્લસે,
ખૂબી અનંતા જીવનની, જ્ઞાની અનુભવીને દીસે.

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી

जन्म मृत्युर्न ते चित्तं बन्धमोक्षौ शुभाशुभौ ।
कथं रोदिषि रे वत्स नामरूपं न ते न मे ।।

અરે, વત્સ! તારો જન્મ નથી, તારૂં મરણ નથી; તારે ચિત્ત નથી, બંધન નથી, મોક્ષ નથી, શુભ નથી કે અશુભ નથી: છતાં તું કેમ રડે છે? તારૂં કે મારૂં નામ કે રૂપ છે જ નહીં.

× × ×

एकमेव समं तत्वं वदन्ति हि विपश्चितः ।
रागत्यागात्पुनश्चित्तमेकानेकं न विद्यते ।।

વિદ્વાન એક જ સમાન તત્ત્વ કહે છે કે રાગનો ત્યાગ કર્યા પછી ફરી ચિત્ત એક અથવા અનેક સ્વરૂપ થતું જ નથી.

MAHATMA GANDHIJI'S
Thoughts on Death

How can I, who know the body to be perishable and the soul to be imperishable, mourn over the separation of body from soul? But there is a condition attached to a real belief in this beautiful and consoling doctrine. He who believes in it, must not pamper the body but must be its ruler. He must regulate his wants so as to make it serve the Dweller within.

× × ×

Death is at any time blessed, but it is twice blessed for a warrior who dies for his cause, that is Truth. Death is no rend, he is the truest of friends. He delivers us from agony. He helps us against ourselves. He ever gives us new chances, new hopes. He is like sleep, a sweet restorer.

× × ×

Man knows very well that when death is near, there is no solace but God, yet he hesitates to take His name !...Why ?

× × ×

The body should not be dearer than the soul. He who knows the soul, and also knows that it is different from the body, will not try to protect his body by committing violence. All this is very difficult indeed; but he who has imbibed very noble ideas easily understands it and acts accordingly. There is no such law that the soul can be known only at an advance age. Many old men pass away without knowing the soul, while persons like the late Raichandbhai (Shrimad Rajchandra) have been able to realize the self even at the age of 8.

x x x

Life becomes livable only to the extent that death is treated as a friend, never as an enemy. To conquer life's temptations, summon death to your aid.

x x x

The brave meet death with a smile on their lips.

※ બીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના ※

સને ૧૯૭૭ની શરૂમાં પ્રગટ થયેલ આ "સમાધિમરણ" પુસ્તક તેની ઉપયોગિતાને લીધે લોકપ્રિય બન્યું અને તેની નકલો ખલાસ થઈ. જનસમૂહ તરફથી તેની માગ ચાલુ રહી તેથી તે સંતોષવાની પ્રેરણા થતાં સુધારા વધારા સાથેની આ બીજી આવૃત્તિ ધર્મપ્રેમી જીજ્ઞાસુ વાંચકવૃંદના કરકમળમાં મૂકતાં અમને અતિ હર્ષ થાય છે. આ આવૃત્તિમાં જે અગત્યનો અને ઉપયોગી વધારો કરવામાં આવેલ છે તે આ પ્રમાણે છે :-

(૧) મૃત્યુ સંબંધી પ્રકીર્ણ વિચારો.

(૨) "મૃત્યુ પ્રસંગો"માં નવા પ્રસંગોનો ઉમેરો.

(૩) વૈરાગ્ય પ્રેરક બોધ વચનો.

(૪) અંતિમ પ્રાર્થનામાં એક વિનંતિનો વધારો. અને

(૫) છેલ્લી ઘડીના અવસરે.

પ્રથમ આવૃત્તિની પ્રસ્તાવનામાં જણાવ્યું હતું તેમ ફરી કહીએ છીએ, સૌ કોઇ સારી રીતે જાણે છે કે વહેલે કે મોડે મૃત્યનું આવવું અવશ્ય છે. "સમાધિમરણ" માટેની પૂર્વ તૈયારી પ્રથમથી કરી રાખી હોય તો જીવ્યું સફળ થાય છે અને અનાદિના અસમાધિમરણ ટળે છે. દુર્લભ એવો મનુષ્યદેહ

પ્રાપ્ત થયો છે તો તે અમૂલ્ય રત્નચિંતામણિ જેવા દેહનું સાર્થકપણું સાધ્ય કરી લેવું એવો સર્વ જ્ઞાની પુરૂષોનો ઉપદેશ દરેકે આત્મજાગૃતિપૂર્વક ધ્યાનમાં રાખી આચારમાં ઉતારવા યોગ્ય છે.

આ પુસ્તકની અંદર 'મૃત્યુ' સંબંધની કેટલીક અગત્યની વિગતો સંગ્રહિત કરી આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, તેમ અવબોધ અર્થે બનેલી સત્ય ઘટનાઓ, બનેલા પ્રસંગો તથા દૃષ્ટાંતો આપવામાં આવ્યાં છે. આશા છે કે તે કારણે આ પુસ્તક સર્વ વાંચકોને ઉપયોગી થશે.

૩૪–મોરબી હાઉસ,
ગોવા સ્ટ્રીટ,
મુંબઇ ૪૦૦ ૦૦૧

ભોગીલાલ ગિ. શેઠ

.... વિષય સૂચિ ....

વિષય			પૃષ્ઠ
મૃત્યુનું આવવું અવશ્ય છે	...	...	૧
મૃત્યુકાળ અનિયત છે	...	...	૪
મૃત્યુનો વિચાર જીવને ભડકાવે છે ...		...	૭
મૃત્યુ એ જબરી કસોટી છે	...	...	૧૦
મરણના પ્રકારો ...	...	...	૧૩
સમાધિ–અસમાધિ મરણના નિયમો		...	૧૮
મૃત્યુ થવાનાં નિમિત્તો	...	...	૨૫
મરણ વખતે દુઃખ કેટલું ?	...	...	૩૨
મૃત્યુ વખતે હાજરી	...	...	૩૭
મૃત્યુ સંબંધી પ્રકીર્ણ વિચારો	...	...	૪૨
અન્ય ચિંતકો અને મહાપુરૂષોનાં વચનો		...	૪૬
મૃત્યુ પ્રસંગો ...	...	...	૫૩
મરણ પ્રસંગો પરથી મળતો બોધ...		...	૧૫૩
મરણાંતિક સમુદ્‌ઘાત	...	...	૧૫૬
મૃતદેહ સંબંધની ચમત્કૃતિઓ	...	...	૧૭૭
મૃત્યુ વખતે થતી પ્રક્રિયા	...	...	૧૯૦
મૃત્યુ પ્રસંગે બોધપત્રો (મૃત્યુ પહેલાં)		...	૧૯૬
,, ,, ,, (મૃત્યુ પછી)		...	૨૦૩

વિષય	પૃષ્ઠ
સમાધિમરણ માટેની પૂર્વ તૈયારી ...	૨૦૯ થી ૨૩૧
વૈરાગ્યપ્રેરક બોધવચનો ...	૨૧૦
સદુપદેશ વચનો ...	૨૧૭
દેહવ્યાધિ વેળાએ ...	૨૨૩
સમાધિ ઉપદેશ ...	૨૨૬
મૃત્યુમહોત્સવ	૨૩૨ થી ૨૪૫
મૃત્યુમહોત્સવની કુમકુમ પત્રિકા	૨૩૮
અંતિમ આલોચના ...	૨૪૬ થી ૨૫૯
ક્ષમાપના	૨૪૭
અંતિમ સાધના ને પ્રાર્થના...	૨૪૮
છેલ્લી ઘડીના અવસરે	૨૬૦
પરિશિષ્ટ :	
કાવ્યો : શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી રચિત ...	૨૯૦